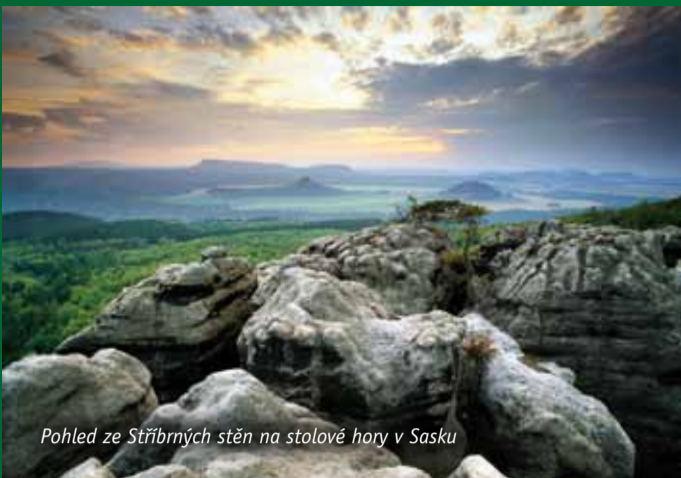

Proč národní park?

Pohled ze Stříbrných stěn na stálové hory v Sasku

Národní park České Švýcarsko, vyhlášený k 1. lednu 2000 na ploše téměř 80 km², je naším nejmladším národním parkem. Při státní hranici s Německem navazuje na Národní park Saské Švýcarsko, vyhlášený již v roce 1990 na ploše 93 km².

Posláním národního parku je uchovat zdejší území v jeho krásě a umožnit přírodě, aby si na tomto kousku země opět vládla sama. Lidské zásahy jsou zde omezeny pouze na činnosti, které napomáhají obnovit v co největší míře přirozenou rovnováhu.

Mládě výra velkého

Rojovník bahenní

Hlavním předmětem ochrany území je unikátní pískovcové skalní město s výskytem vzácných druhů živočichů i rostlin a ostrůvky zachovalých lesů. Přírodní hodnoty národního parku byly oceněny i v rámci Evropské unie zařazením na prestižní seznam chráněných území evropského významu Natura 2000.

Krajina zrozená z moře

Pískovcové stěny nad Pravčickým dolem

Národní park je krajinou pískovců. Ty vznikly stmelněním pískových zrn usazených na dně křídového moře. Dlouhých deset milionů let se hromadil písek, zrno po zrno rostla vrstva usazenin, která nakonec dosáhla mocnosti přes jeden kilometr!

Na konci druhohor moře ustoupilo a pískovcová krajina rozpukala do obřích ker. Puklinami se k povrchu dralo žhavé magma a horké roztoky. Památkou na toto bouřlivé období jsou prozelezněné pískovce a nápadně čedičové a znělcové vrchy, z nichž nejvýše je Růžovský vrch, nejvyšší bod národního parku.

Zkamenělina mořského mlže

Dnešní podoba krajiny je výsledkem činnosti řek, dešťů, větru a mrazu. Tak vznikly hluboce zaříznuté soutěsky a kaňony, skalní věže, brány či okna. Pískovcové bloky se ale dále rozpadají a občas se i zřítí. Příroda není se svým dílem nikdy hotova...

Útočiště živočichů

Sokol stěhovavý na hnízdě

Skalnatá a zalesněná krajina poskytuje ideální podmínky pro život mnoha druhů živočichů. Hluboké lesy jsou hnízdištěm řady ptáků, např. čápa černého, holuba doupláka, sov nebo datlovitých. Skalní pukliny a stromové šterbiny obývají plch velký a zahradní a několik druhů netopýrů. V lesích lze zahlédnout jelení zvěř a další plaché tvory. Velmi vzácně se setoulá i rys ostrovid.

Rys ostrovid

Ledňáček říční

Na skalách opět hnízdí krkavec velký a také sokol stěhovavý, který se do zdejší přírody vrátil na přelomu tisíciletí díky úsilí ochránců přírody. Do řeky Kamenice se s lidskou pomocí vrací rovněž losos obecný.

V blízkosti vody lze spatřit ledňáčka říčního, skorce vodního, vydru říčního či mlouka skvrnitého a další obojživelníky. Mnoho vzácných druhů najdeme i mezi bezobratlými. Příkladem je koník jeskynní nebo horské druhy brouků.

Tajuplný svět rostlin

Borovice lesní

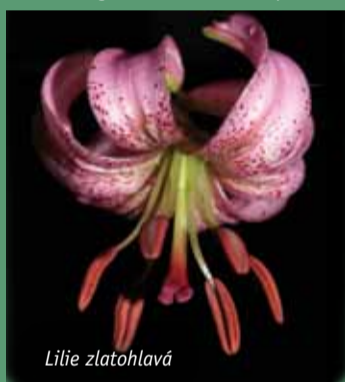

Čípek objímavý

Na pískovcích vznikají neúrodné a suché půdy, kde rostou jen odolné druhy rostlin, jako např. lišejníky, vřes, bříza a borovice lesní. Bohatší život bují v roklicích na vlhkých a zastíněných skalách, které jsou porostlé polštářem mechů, plavuněmi, kapradinami, místy i vzácným rojovníkem bahenním.

Chladná a vlhká dna roklí jsou také domovem podhorských a horských druhů rostlin, jako např. čípku objímavého, sedmikvítka evropského nebo violky dvoukvěté, která tu jako velká rarita přežívá od poslední doby ledové.

Zcela jiné druhy rostlin lze nalézt v listnatých lesích na čedičových a znělcových kopcích, které zjara rozzáří koberec sasanek a dalších květin. K typickým druhům těchto poloh patří také kyčelnice devítilistá a cibulkonosná nebo chráněná lilie zlatohlavá.

Lilie zlatohlavá

Království lesů

Jaro v Pravčickém dole

Klíčící buk lesní

Lesy pokrývají téměř celé území národního parku. Většina původních jedlobukových pralesů však již dávno padla pod úder dřevorubeckých seker. Na jejich místě lidé vysázeli nepůvodní druhy stromů, především smrky a modřiny.

Poslední přírodě blízké a přírodovědně cenné porosty se dochovaly v nepřístupných roklicích a na vysokých skalách. Chladné a stinné rokly jsou také jediným místem, kde v Českosaském Švýcarsku původně rostly smrky.

Sazenice jedle

Šišky jedle bělokoré

Nejdůležitějším úkolem správy národního parku je přeměna nepůvodních smrkových lesů na smíšené porosty a odstraňování cizokrajných dřevin, především borovice vejmutovky. Vedle buku, kdysi nejhojnější dřeviny, se do lesů vracejí také jedle, duby, jeřáby či jilm, jejichž sazenice je třeba chránit oplocením proti okusu jelení zvěři.

NEPRODEJNÉ

Národní park České Švýcarsko
Generální partner
Canon

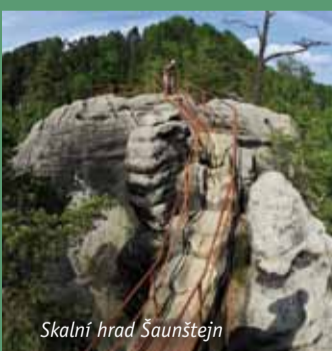
Tisk: Tiskarna Unipress, s.r.o.
Grafika sazba: Sitcom Media, s.r.o.
Mapa: Geodézie On Line, spol. s r. o.
Fotografie: Archiv Správy NP
Text: Richard Nagel
www.npcs.cz
E-mail: n.park@npcs.cz
Tel.: +420 412 354 050
Pravská 52, 407 46 Krásná Lípa
BLIŽŠÍ INFORMACE:
České Švýcarsko v roce 2010
vydala obecně prospěšná společnost
Pro Správu Národního parku České Švýcarsko

Národní park České Švýcarsko
www.npcs.cz | Informace - mapa

Historie osídlení

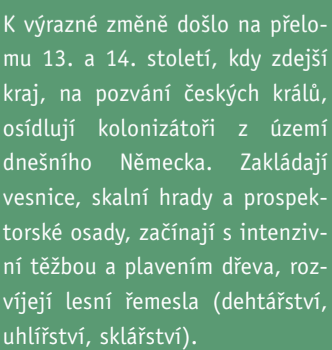

Pazourkový nástroj z doby kamenné

Skalní hrad Saunstein

Dlouho po odchodu lovců a sběračů bylo České Švýcarsko osídleno pouze ojedinelé, tu a tam vznikla zemědělská osada, přechodné hradiště, prošla kupecká karavana.

Torzo dehtářské pece

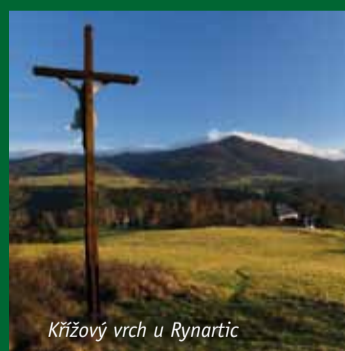
Detail podstávky

Paměť krajiny

Dolský mlýn

Velká lesnatost a členitý terén určovaly odpradáva charakter osídlení Českého Švýcarska. Větší obce vznikaly mimo centrální skalnatou oblast po obvodu dnešního národního parku. V mnohých se dochovaly četné památky místní lidové architektury, reprezentované především typickými hrázdlenými domy s podstávkou (Kamenická Stráň, Kyjov, Vysoká Lípa).

Křížový vrch u Rynartic

Řada cenných památek bohužel nenávratně zmizela v souvislosti s přerušením kontinuity osídlení po r. 1945. Zcela zanikly osady Zadní Doubice a Zadní Jetřichovice, obdobný osud potkal také Dolský mlýn na řece Kamenici.

V posledních letech našťastí dochází k oživení zájmu o historii zdejší krajiny. Rodí se nová generace lidí, která se snaží zachovat a obnovovat architektonické a sakrální památky a rozvíjet kulturní život v obcích.

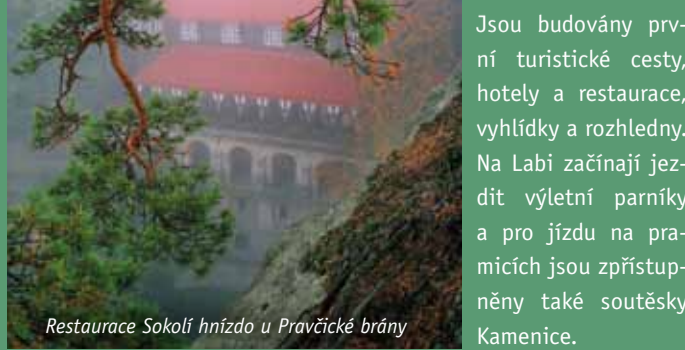
Historie turistiky

Pohlednice Pravčické brány z 19. století

Počátky turistického objevování zdejšího území spadají do druhé poloviny 18. století. Tehdy začínají romantičtí malíři působící v Drážďanech podnikat první výlety do oblasti mezi Hřenskem a Pirnou. Oni také dávají saské části území název „Saské Švýcarsko“, v obměněné podobě později zdomácněly i na české straně.

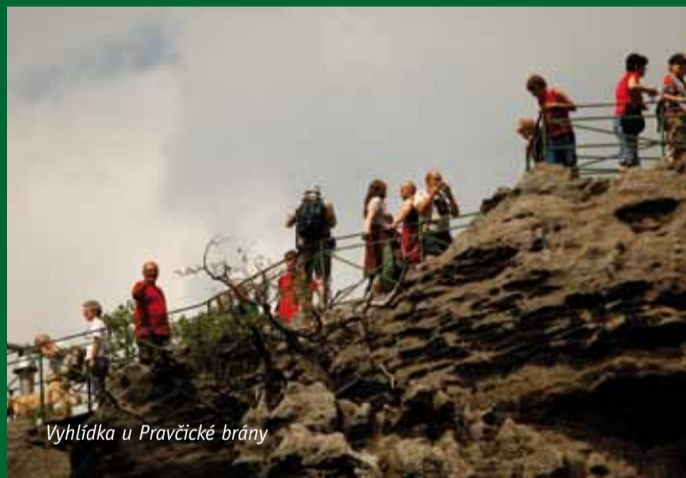
Systematický rozvoj turistiky nastává v 19. století, kdy majitelé zdejších panství (Kinští a Clary-Aldringenové) a první turistické spolky (Horský spolek pro České Švýcarsko a Horský spolek pro nejsevernější Čechy) postupně začínají zpřístupňovat zdejší oblast pro návštěvníky.

Restaurace Sokolí hnízdo u Pravčické brány

Jsou budovány první turistické cesty, hotely a restaurace, vyhlídky a rozhledny. Na Labi začínají jezdit výletní parníky a pro jízdu na pramcích jsou zpřístupněny také soutěsky Kamenice.

Místo pro lidi i přírodu

Vyhlídka u Pravčické brány

Národní park byl vyhlášen především z důvodu ochrany vzácné a zachovalé přírody. Ovšem České Švýcarsko je také místem, kde žijí lidé a kam ročně přijíždějí statisíce návštěvníků. Skloubení zájmů ochrany přírody se zájmy a potřebami lidí je tak nejdůležitějším úkolem správy národního parku.

Území je dnes zpřístupněno desítkami kilometrů pěších, cyklistických a koňských stezek, pro horolezce je vyhrazena řada lezeckých objektů. Správa národního parku také dbá o bezpečnost turistů a místních obyvatel, hlídá nebezpečné skály a pečuje o turistickou infrastrukturu.

Informační středisko v Jetřichovicích

Velká pozornost je věnována také výchovné a osvětové činnosti. Územím procházejí čtyři naučné stezky, v sezóně slouží turistům několik informačních středisek, jsou vydávány propagační materiály a pořádány akce pro veřejnost.

Prožití a neublížit

U turistického mostu

Vážení návštěvníci, svým ohleduplným chováním můžete také Vy přispět k ochraně unikátní přírody národního parku. Stačí pouze respektovat několik jednoduchých pravidel:

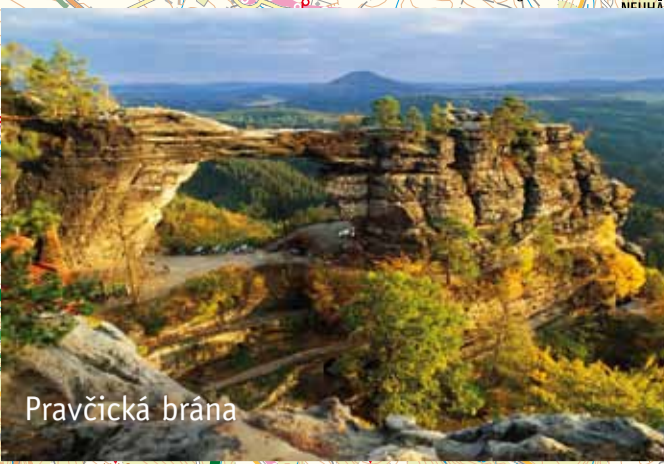
- Téměř po celém území národního parku se můžete pohybovat bez omezení (tedy i mimo značené cesty), pouze na území 1. zóny je pohyb umožněn výhradně po vyznačených cestách
- K jízdě na kole a na koni používejte prosím pouze vyznačené cesty, silnice a místní komunikace
- Nocovat a tábořit můžete jen na vyhrazených místech (kemp na Mezní Louce)
- Svě zvířecí miláčky mějte prosím vždy pod dozorem, nejlépe na vodítku
- Horolezectví můžete provozovat na vyhrazených věžích a masívech, jejichž seznam je uveden v příloze návštěvního řádu
- V lesích prosím nekuřte a nerozdělávejte oheň
- Nepoškoďte zařízení správy národního parku a turistické vybavení
- Odpady si prosím odnešte, případně je odložte do nádob k tomu určených
- Nepoškoďte prosím přírodu, netrhejte rostliny a neublížujte živočichům

Úplný výčet pravidel chování v národním parku je uveden v návštěvním řádu, který je k dispozici v sídle správy NP v Krásné Lípě, v informačních střediscích a na webových stránkách www.npcs.cz.

Vítejte v Národním parku
České Švýcarsko

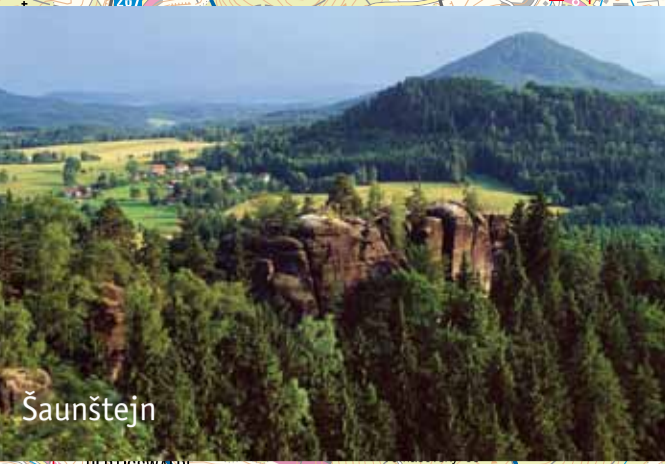
- České Švýcarsko
- Sächsische Schweiz

Pravčická brána

Malá Pravčická brána

Saunštejn

Brtnické ledopády

Jeskyně víl

Kyjovské údolí

Legenda

- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- silnice III. třídy
- vedlejší silnice
- zpevněné cesty
- nezpevněné cesty
- pěšiny
- železniční trať
- vlakové nádraží; zastávka
- cyklotrasa
- nápojas
- značené turistické trasy
- naučná stezka
- informační středisko
- jízdárna
- klíž; kaple; kostel
- historická zřícenina
- rozhledna
- rozhledové místo
- hotel; penzion; restaurace
- kemp; tábořiště
- parkoviště
- benzínová pumpa
- koupaliště
- pramen; studánka
- ledopád
- nemocnice, zdravotní středisko
- bod integrovaného záchranného systému
- hranice národního parku
- 1. zóna národního parku
- hranice chráněné krajinné oblasti
- hranice přírodní rezervace
- maloplošné chráněné území
- přírodní památka
- památný strom, významný strom
- skáň; útes
- státní hranice
- hraniční přechod
- zraněná osada
- rozcestník

Plavba na Kamenici

Srub Na Tokáni

Kamenická Stráž

Vileminina stěna